

KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁS 2.

- Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
(Magyarország Alaptörvénye, XXVIII. cikk (7))
- A közigazgatási bírászkodás első hazai intézményét, mint általános hatáskörű, szervezeten belülről önálló bíróságot az 1896. évi XXVI. törvénycikk hozta létre. A bíróságot az 1949. évi II. törvény számolta fel.
- 2011-ben jöttek létre az egységes bírói szervezeteken belül működő "Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságok".
- Az új közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatot a kormány 2018. november 6-án nyújtotta be az Országgyűlésnek. A 2018. évi CXXX. törvény zárószavazásának napja 2018. december 12., a kihirdetése 2018. december 21. volt.
- A közigazgatási bírászkodás során az államhatalom és az egyén áll szemben egymással.

Jelen Infojegyzet a közigazgatási bírászkodás szabályozásával kapcsolatos eseményeket, szakmai és politikai véleményeket foglalja össze. A Képviselői Információs Szolgálat korábbi, [2016/47. Infojegyzete a közigazgatási bírászkodás jogtörténeti háttérét és szervezeti modelljeit vázolta fel.](#)

2018. évi törvények a közigazgatási bíróságokról

Az Országgyűlés a 2018. december 12-i ülésnapján fogadta el a [2018. évi CXXX. törvényt](#) a közigazgatási bíróságokról, valamint a [2018. évi CXXXI. törvényt](#) a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséről és egyes átmeneti szabályokról.

A két törvény főbb elemei a következők:

- közigazgatási bíróságok:
 - a **Közigazgatási Felsőbíróság** (továbbiakban: Felsőbíróság)
 - és a nyolc regionális **közigazgatási törvényszék**;
- a közigazgatási bíróságok járnak el és döntenek közigazgatási jogvitákban, valamint törvénnyel a közigazgatási bíróságok hatáskörébe utalt egyéb ügyekben;
- a közigazgatási törvényszékek a hatáskörükbe tartozó ügyekben első fokon járnak el;
- a Felsőbíróság elbírálja a közigazgatási törvényszékek határozata ellen előterjesztett perorvoslati kérelmeket, törvényben meghatározott ügyekben egy fokon jár el, továbbá normakontroll hatáskört gyakorol és eljár törvénnyel a hatáskörébe utalt egyéb ügyekben;
- a közigazgatási bíróság bírói és igazságügyi alkalmazotti létszámát az igazságügyi miniszter határozza meg;
- a Felsőbíróság elnökét az Országgyűlés választja meg (ennek határideje: 2019. június 15.);
- a Felsőbíróság elnöke évente köteles lesz beszámolni az Országgyűlés igazságüggyel foglalkozó bizottságának;
- az igazságügyi igazgatás közigazgatási bíróságokat érintő feladatait az igazságügyi miniszter látja el;
- a Felsőbíróság székhelye Esztergom lesz;
- a jelenleg működő Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságok 2019. december 31-én megszűnnek.

A közigazgatási bíróságokról szóló 2018. évi CXXX. törvény **2020. január 1. napján lép hatályba.**

ELŐZMÉNYEK 2016-2018 KÖZÖTT

Az elmúlt évtizedekben zajló, a **közigazgatási bíráskodás modernizációjával kapcsolatos viták két sarokpontja:**

- önálló közigazgatási bíróságok (különbíróságok) esetleges felállítása;
- a közigazgatási perjog megújításának, illetve önálló perrendtartási kódex megalkotásának igénye.

2016-2018 között mindkét szabályozási területen változások történtek.

Az országgyűlés által 2016. december 6-án elfogadott, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 7. § (4) bekezdése, valamint a 12. § (2) bekezdés a) és c) pontjai bevezette volna az ún. közigazgatási felsőbíróságot, melynek feladatait a Fővárosi Törvényszék látta volna el. Így az egyszerű többséggel elfogadott törvénnyel a Bszi.-ben megállapított bírósági szervezet kiegészült volna egy új bírósággal. A köztársasági elnök azzal fordult az Alkotmánybírósághoz, hogy a törvény ezen pontjait nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé és egyben állapítsa meg a közjogi érvénytelenséget is. Az indítvány szerint egyszerű többségű törvénnyel nem lehet alkotmányosan új bíróságot létrehozni. **Az Alkotmánybíróság a 1/2017. (I. 17.) AB határozatában megállapította az alaptörvény-ellenességet.** 2017 februárjában a törvényt módosították.

A **2017. évi I. törvény** a közigazgatási perrendtartásról (Kp.) szervezeti változásokat vezetett be a közigazgatási bíráskodásban (korábban a közigazgatási pereket a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályozta). Szintén 2016. decemberében született meg a **2016. évi CL. törvény** az általános közigazgatási rendtartásról (Ákr.). **Mindkét kódex 2018. január 1-jén lépett hatályba.**

Mindezek a közigazgatási bírói út kiszélesítését jelentették. A jogalkotó célja az volt, hogy bármilyen jogsérelmet okozó közigazgatási tevékenységgel szemben biztosított legyen a bírósághoz fordulás joga. A közigazgatási per nem egy különleges polgári per, hanem önálló pertípus (Pribula 2017).

A **2018**-ban megalakult új Országgyűlés erőviszonyai megfelelő támogatást adhattak a közigazgatási bíráskodás átalakításához. **Júniusban** Kiss György akadémikus vezetésével megalakult az igazságügyi miniszter által a törvény előkészítésére felkért szakértői bizottság.

2018. június 28-án sor került Magyarország Alaptörvényének [hetedik módosítására](#). A 7. cikk alapján:

- bíróság a rendes és a közigazgatási bíróság;
- a közigazgatási bíróságok döntenek közigazgatási jogvitákban és törvényben meghatározott egyéb ügyben;
- a közigazgatási bírósági szervezet legfőbb szerve a Közigazgatási Felsőbíróság, amely biztosítja a közigazgatási bíróságok jogalkalmazásának egységét, a közigazgatási bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz;
- a Közigazgatási Felsőbíróság elnökének megválasztásához, ahogy a Kúria elnökéhez is, az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. (Magyarország Alaptörvénye 25-26. cikk.)

Az országgyűlés a 2018. december 12-i ülésén fogadta el a közigazgatási bíróságokat szabályozó 2018. évi CXXX. törvényt, amely 2020. január 1-jétől lép hatályba.

SZAKMAI ÉS POLITIKAI VÉLEMÉNYEK

Stipta István a közigazgatási bíróságok európai modelljeit nehezen összevethetőnek tartja. Felhívja a figyelmet arra, hogy a történeti alkotmányunkra is építő dualizmus korabeli szabályozás nagy társadalmi elismertség mentén született, az állami hatalom jelentős önkorlátozása mellett. Ugyanakkor előremutató az, hogy várható a többszintű jogorvoslati rendszer, önálló közigazgatási eljárási törvény, a társasbíráskodási rendszer továbbvitele (Stipta 2016).

Fleck Zoltán úgy véli, a jelenlegi közjogi-politikai berendezkedés nem tekinthető jogállaminak, ezért ilyen horderejű változtatáshoz nincs kellő legitimitáció. Ebben a helyzetben a különbíróságok szabadságmegvonó funkciót

töltenének be és a központi hatalom megerősítését szolgálnák (Fleck 2016).

A szakértői bizottságot vezető **Kiss György** szerint a közigazgatási ügyek elbírálása megnyírágében is van annyira jelentős, hogy igényelje az önálló szervezetet, ugyanakkor az új jogi konstrukció nem érinti a bírói függetlenséget (**Kereki 2018**). Az, hogy a miniszterhez kerül a közigazgatási bíróságok igazgatása, csak igazgatástechnikai kérdés (Fontes Iuris, 2018/3.).

Lázár Domokos szerint az új jogintézmény kialakítását a Kúria korábban hozott, a kormány érdekeit sértő választási ítéletei generálták. Ha a felsőbíróság a Kúriával lesz egy szinten, kétféjű bírósági rendszer jön létre (Rab 2018).

Patyi András egy interjúban kiemelte, a közigazgatási bíróságnak egyensúlyt kell teremtenie a közigazgatással szembeni teljes körű, hatékony jogvédelem terén az odaforduló polgárok és jogi személyek részére, másrészt ebben az ítélezési rendszerben is figyelembe kell venni a közérdeket (**Magyar Idők, 2018. szeptember 17.**).

Vastagh Pál nem látja indokoltnak az ilyen mértékű szervezeti átalakítást. Visszalépésként értékeli, hogy a törvény visszahozza a végrehajtó hatalmat megtestesítő szakminiszter széleskörű felügyeleti jogát a közigazgatási bíráskodás felett (**Független Hírügynökség, 2018. november 14.**).

Darák Péter szerint az önálló közigazgatási bírósági szervezet szakmailag indokolt lehet: *"...a közigazgatási bíráskodás értékeinek megőrzése megkívánja, a jövőben is főként azok a professzionális szakemberek lássák el ezt a feladatot, akik ezt az elmúlt huszonöt évben kidolgozták."* (MTI, 2018. december 6.).

2018. december 14-én **Dunja Mijatović** az Európa Tanács emberi jogi biztosa **arra kérte a köztársasági elnököt, ne írja alá a törvényt**, mert megítélése szerint a miniszter bírói kinevezési jogköre veszélyezteti az igazságszolgáltatás függetlenségét, továbbá az előterjesztők nem várták meg a Velencei Bizottság véleményét, és a társadalmi egyeztetés is korlátozott volt. (A benyújtáskor a kormány a Velencei

Bizottságtól kérte, hogy vizsgálja meg, a törvény összhangban áll-e a nemzetközi sztenderdekkel. A testület várhatóan **2019 márciusában foglalkozik az üggyel.**)

2018. december 17-én a **Magyar Helsinki Bizottság és az Amnesty International Magyarország levélben kérte a köztársasági elnököt, hogy küldje vissza** az Országgyűlésnek a közigazgatási bíróságokról szóló törvényt. A két szervezet 2019. január 25-én **közös nemzetközi konferenciát** szervezett a témáról.

G. Szabó Dániel kiemeli, hogy a Magyar Helsinki Bizottság álláspontja szerint a törvény tovább rombolja a gazdasági szereplők bizalmát, és aláássa Magyarország gazdasági vonzerejét belföldön és külföldön egyaránt (**hvg.hu, 2018. december 21.**).

2018. december 18-án **Christian Wigand**, az Európai Bizottság illetékes szóvivője jelezte, a Bizottság vizsgálni fogja a jogszabály uniós joggal való összeegyeztethetőségét (**Népszava, december 18.**).

Hajnal Péter úgy véli, a közigazgatási bíróság kontrollálja, ellenőrzi az államhatalmat, ezáltal a jogállamiság erősödik (Horváth 2018).

2019. január 3-án az **Amerikai Ügyvédi Kamara nyílt levélben szólította fel a magyar kormányt**, hogy állítsa le a közigazgatási bíróságok létrehozását. Az új bíróságok veszélyeztetik a bírói függetlenséget, az új rendszer ráadásul sérti Magyarország független igazságszolgáltatás iránti elkötelezettségét.

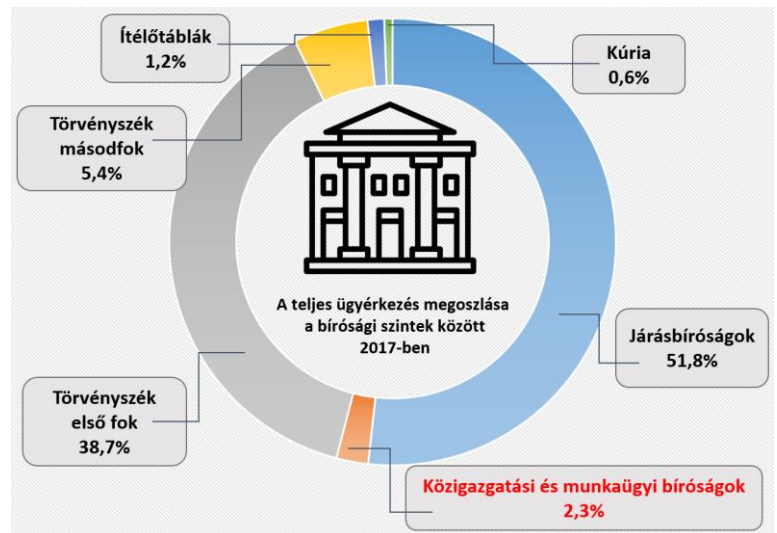
Trócsányi László igazságügyi miniszter egy interjúban elmondta, a szervezetileg önálló közigazgatási bíróságok ítéletei jogfejlesztő hatással vannak a közigazgatásra és a közigazgatás tudományára. Az alkotmányjogi felelősséget a parlament által számon kérhető miniszter útján lehet megvalósítani. A bírák kiválasztása a legnagyobb transzparencia mentén zajlik majd (**Népszava, 2019. január 28.**).

A közigazgatási bírósági törvény tartalma és elfogadásának körülményei a 2018 decembere óta a **kormányellenes tiltakozások egyik fő eleme.**

STATISZTIKAI ADATOK

[2017-es bírósági adatok alapján](#) a teljes ügyérkezés 2,3%-a került a közigazgatási és munkaügyi bíróságok elé.

Az Európai Bizottság által 2018-ban összeállított [uniós igazságügyi eredménytábla](#) összehasonlító áttekintést nyújt az uniós tagállamok igazságszolgáltatási rendszereiről. Eszerint 2016-ban a közigazgatási ügyeket valamennyi ítélkezési szinten a magyar bíróságok bírálták el a leggyorsabban.

Forrás: [Infoszolg/OBH elnöki beszámoló, 2017.](#)

Források:

- [2018. évi CXXX. törvény a közigazgatási bíróságokról](#)
- Bencsik András: Variációk a közigazgatási bírászkodásra – [Jura, 2017. 2](#)
- Fleck Zoltán: Szakmai és politikai érvek a közigazgatási bírászkodás kapcsán – *Közjogi Szemle*, 2016. 4.
- Horváth Eszter: Önálló közigazgatási bírászkodás. Interjú Dr. Hajnal Péterrel – [Jogi Fórum, 2018. december 19.](#)
- Kalas Tibor: A közigazgatási bírászkodás fejlődéséről és mai állapotáról – In: Darák Péter, Koltay András (szerk.): *Ad astra per aspera: ünnepi kötet Solt Pál 80. születésnapja alkalmából*. Budapest, Kúria, Pázmány Press, 2017. 407-423. oldal
- Kereki Gergő: Nem sérül a bírói függetlenség a közigazgatási bíróságokkal. Kiss György a Mandinernek – [Mandiner.hu, 2018. december 3.](#)
- Patyi András: Néhány gondolat a közigazgatás alkotmányos alapjai köréből – In: Chronowski Nóra [et al.]. (szerk.): *A szabadságszerető embernek: Liber Amicorum István Kukorelli*. Budapest, Gondolat, 2017. 716-729. oldal
- Pribula László: A közigazgatási cselekvésekkel szemben nyújtott bírósági jogvédelem alkotmányos alapja. A közigazgatási perek hatályos szabályozása – In: Balázs István (szerk.): *Közigazgatási eljárások*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2017. 131-147. oldal
- Rab László: Az igazságszolgáltatás „begyúrása”. Beszélgetés Lázár Domokossal – *Mozgó Világ*, 2018. 7-8.
- Stipta István: Egyértelmű modellkapcsolatok? A közigazgatási bírászkodás európai változataihoz – *Közjogi Szemle*, 2016. 4.
- Varga Zsolt András: [A közigazgatás kontrolljának jogi eszközei: a kontrollmechanizmusok elmélete – Budapest, Dialóg Campus, 2018.](#)

Készítette: dr. Draskovich Edina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486